

یادداشت بهمن ماه

وضعیت سبزکندم تا تاریخ ۱۱/۱۱/۸۸

اقلیم گرم:

حدود یک میلیون و هشت هزار هکتار از اراضی آبی و دیم در این اقلیم میباید و عمده کشت در این اقلیم به استانهای خوزستان، جنوب فارس، بوشهر، ایلام، اردبیل (مغان)، بخشی از کرمانشاه، خراسان، سیستان و بلوچستان و کرمان اختصاص دارد. میزان و پراکنش بارندگی این اقلیم در سال جاری نسبت به سال قبل و حتی در برخی از استانها نسبت به میانگین بلند مدت بیشتر بوده است. وضعیت رشد در مزارعی که بموقع کشت شده (چه آبی و چه دیم) غالباً در مرحله پنجه کامل تا خوشه دهی است و از سبز نسبتاً مناسب برخوردار می باشند (تقریباً اراضی دیم از نظر وضعیت سبز با اراضی آبی برابری دارند) اراضی که بصورت کرپه کشت گردیده از نظر رشد فیزیولوژی عقب و غالباً در مرحله ۲ تا ۴ برگی است هر چند درجه حرارت هوا در این اقلیم نسبت به سال گذشته افزایش یافته لیکن از محدوده درجه حرارت مناسب برای رشد مراحل فیزیولوژی گیاه خارج نبوده و حتی این افزایش دما ی تدریجی (با توجه بارندگی مناسب) می تواند در اراضی کرپه شرایط بهتری را برای سرعت بخشیدن به رشد فراهم و موجب گردد مرحله رویشی گیاه قبل از رسیدن به مرحله زایشی تکمیل گردد.

اقلیم معتدل و سرد:

حدوداً ۳۳۰۰۰۰۰ از اراضی دیم و آبی و ۱۵۰۰۰۰۰ از اراضی آبی و دیم بترتیب در اقلیم سرد و اقلیم معتدل قرار گرفته اند. میزان و پراکنش مناسب بارندگی تاکنون موجب گردیده که حتی تا عمق ۶۰-۴۰ سانتی متری خاک رطوبت مناسب داشته و این امر بخصوص برای اراضی دیم که ۸۰٪ سطح کشت این اقلیم را به خود اختصاص داده بسیار حائز اهمیت است. از لحاظ وضعیت رشد غالب مزارع گندم در مرحله پنجه زنی است و از سبز مناسب برخوردار است. افزایش دمای هوا در اقلیم سرد که غالباً از ارقام تیپ زمستانه کشت و بنحو مطلوب در پاییز مستقر گردیده تاثیر منفی نداشت و بنظر میرسد تحمل تنش های احتمالی سرما و گرما و خشکی آخر فصل را خواهد داشت. در ارتباط با ارقام تیپ *facultative* (بینابین) مورد کشت در اقلیم معتدل که بصورت کرپه کشت شده اند این شرایط می تواند باعث جبران عقب افتادگی رشد شود. در مورد ارقام بهاره که در این اقلیم (اقلیم معتدل) کشت شده است خطر سرما زدگی محتمل میباید.

بطور کلی: تاکنون وضعیت سبز گندم در اقلیم مختلف از شرایط مناسبی برخوردار بوده تنها نگرانی عدم پوشش برف کافی برای ذخیره آب و تامین نیاز آبی گیاه در بهار است. البته نتیجه گیری در خصوص تولید گندم در سال جاری منوط به وضعیت اقلیم در بهار و میزان بارندگی در اواخر فروردین و اوایل اردیبهشت دارد که برای اراضی دیم حائز اهمیت بسیار است.

- با توجه به وضعیت دمای هوا و جلوگیری از عملیات مبارزه با علفهای هرز در سالجاری کنترل و مبارزه به موقع مورد تاکید می باشد. استفاده از سموم علف کش جدید در مناطقی که علفهای هرز مقاوم وجود دارد (شوش-فارس) و توجیه و ترغیب کشاورزان در استفاده از این سموم برغم هزینه بالای آن بسیار ضروری است.
  - با توجه به وضعیت آب و هوایی حاکم احتمال طغیان سن و ریزش پیش از موقع وجود دارد
  - تقسیط کود از ته به صورت سرک به خصوص در اراضی که دیر کشت شده می تواند موجب تسریع در رشد گیاه شود این تقسیط در **اراضی آبی** میتواند در خاکهای سنگین بصورت $\frac{1}{3}$ پایه - $\frac{1}{4}$ سرک در مرحله پنجه و $\frac{1}{3}$ در مرحله ساقه دهی می باشد.
- و در خاکهای سبک به صورت $\frac{1}{4}$ پایه - $\frac{1}{4}$ پنجه - $\frac{1}{4}$ مرحله ساقه و $\frac{1}{4}$ مرحله خوشه که در افزایش پروتئینی در کیفیت نانوايي موثر است باشد. (بصورت مخلول پاشی)
- در **اراضی دیم** اقلیم سرد تاکید بر تقسیط تمامی کود از ته در هنگام کاشت می باشد. (به لحاظ امکان عدم بارندگیهای مناسب در بهار)
- استفاده از کود اوره با پوشش گوگردی به تنهایی و یا بصورت مخلوط با کود اوره جهت تامین به موقع ازت مورد نیاز گیاه در دوره رشد از کاربرد ازت به تنهایی مناسب تر است.
- جهت حفظ تعادل ازت خاک توصیه آنست که بقایای گیاهی، کود سبز و حیوانی به زمین داده شده تا هم ازت متعادل و هم مواد آلی باعث بهبود خواص فیزیکی خاک شود.
- با توجه به اینکه بارندگی موثر در حد ۲۵-۲۰ میلی متر میتواند بعنوان یک نوبت آبیاری محسوب شود که خوشبختانه در سال جاری بدلیل میزان وپراکنش مناسب بارندگی تا کنون در غالب اراضی آبی (بخصوص در اقلیم گرم) فقط یک مرحله آبیاری صورت گرفته است (درسال های قبل تا مدت مشابه حداقل ۳ نوبت آبیاری صورت می گرفت).
- اراضی آبی که با محدودیت آب کافی برای آبیاری مواجه باشند بهتر است کمبود را در کل دوره رویش و یا در مراحل رشد رویشی و تکامل دانه پخش و اعمال نمایند کمبود در مرحله خوشه رفتن و گلدهی با توجه به اینکه مرحله زایشی (خوشه دهی و گرده افشانی) دارای حساسیت بیشتری به کم آبی است بدترین شرایط ممکن است.
- توصیه می شود در صورت امکان آبیاری به صورت بارانی و در غیر اینصورت بصورت فارو یا نشتی انجام شود و در اراضی شور آبیاری کرتی (در صورت داشتن آب کافی) موثر تر می باشد.